

שביעי של פסח [?] למי שייכת התעלה?

Category: חגים, פסח

בעיצומם של ימי חג הפסח עיני העולם כולו נישאו אל ספינת ענק שחסמה את תעלת סואץ לשייט. כבר לפני 3333 שנה נכח עם ישראל במקום וחזה בנס הגדול [?] קריעת ים-סוף. מספר ימים לאחר מכן מבטיח ה' כי מי שיקיים את מצוותיו ישמר מכל חולי.

מזימה יהודית

בעשרת הימים האחרונים התחוללה דרמה בתעלת סואץ. ספינה ענקית באורך 400 מטר חסמה את כל התעלה לרחבה ו-365 ספינות (כמניין מצוות לא תעשה) נתקעו במקום. בסופו של דבר תודה לא-ל הצליחו לחלץ את הספינה אבל האפקט של האירוע עוד יורגש זמן רב בהרבה מקומות בעולם.

"תעלת סואץ" זה שם נרדף למשברים. בתור ילד אני זוכר שבמלחמת יום כיפור היו קרבות על תעלת סואץ, שבאותם ימים היא הייתה הגבול בין ישראל למצרים. אבל בעצם זו הייתה אדמת מריבה כבר מתחילת הקמתה.

בשנת 1859 החליטו ממשלות מצרים וצרפת לכרות תעלה שתקשר בין הים התיכון והים האדום, ויותר נכון, בין אסיה לאירופה. הכרייה נוהלה על ידי חברה צרפתית והפרויקט הושלם עשר שנים מאוחר יותר בשנת 1869. על פי הערכות שונות הועסקו בעבודות הבנייה כמיליון וחצי פועלים מצריים. וכ-125,000 מהם מתו תוך כדי העבודות.

שש שנים אחרי כריית התעלה השליט של מצרים דאז הסתבך בחובות כבדים והוא הציע למכירה את חלקה של מצרים בתעלה לממשלה הבריטית כדי שבכסף הזה הוא יחזיר הלוואות בינלאומיות.

באותם ימים ראש הממשלה הבריטי היה בנג'מין דיזראלי. דיזראלי היה יהודי במוצאו ואביו, אייזיק דיזראלי, היה בן למשפחה ספרדית שהיגרה מאיטליה ללונדון. קרה שפעם לא רצו לתת לבן שלו עליה בבית הכנסת השכונתי וכתוצאה מכך נגרמה מריבה וכנקמה בכולם הוא הביא להתנצרות ילדיו (למרות שהוא עצמו לא התנצר).

בנג'מין גדל והצליח ובסופו של דבר נהיה פוליטיקאי והתמנה לראש ממשלת בריטניה.

קרה שהיו מתקיפים אותו על כך שהוא יהודי אבל הוא מעולם לא התבייש בכך ואדרבה, הוא היה גאה בזה. פעם הוא הותקף בפרלמנט על ידי ציר לאומני, דניאל או'קונל על היותו יהודי. ד'זראלי ענה לו: "כן, יהודי אני, ובימים שאבות אבותיו של הג'נטלמן הנכבד היו פראים אכזרים

באי נדח שימשו אבותי ככוהנים במקדש שלמה".

במקרה אחר שבו אויבו הפוליטי דיבר על כך שהוא יהודי ענה לו בינג'מין: "בזמן שאבותיך גידלו חזירים אבותיי כתבו את התנ"ך". יתרה מזו, הוא תמך מאוד ביהודים ונלחם למען זכויותיהם.

ד'זראלי היה ראש הממשלה שאליו הגיעה ההצעה המצרית לקנות את חלקה של מצרים בתעלת סואץ. בחושי החדים הוא מיד הבין את חשיבות השליטה בתעלת סואץ והוא קפץ על ההזדמנות. הסכום שמצרים ביקשה עבור זה היה שווה לחצי מיליארד דולר בימינו.

ההצעה הגיעה לבריטניה בשבת, והשליט המצרי היה זקוק לכסף בצורה דחופה ביותר והוא רצה את הכסף מיד.

הבעיה הייתה שבסוף שבוע הבנק של אנגליה סגור. ויותר חשוב מזה, הפרלמנט בחופשה ואין מי שיאשר לבנק להוציא את הסכום. ד'זראלי שלח את סגנו לברון רוטשילד כדי להשיג הלוואה. רוטשילד שאל אותו מי צריך את הכסף? ממשלת הוד מלכותו ענה הסגן ורוטשילד מיד הסכים, ואף לא ביקש ערבים או דבר אחר. במוצאי שבת הוא נתן לו את מלוא הסכום ובהמשך ממשלת אנגליה החזירה לו את הכסף.

אם-כן בהשגחה פרטית, כבר מההתחלה היו אלו שני יהודים שקנו את השליטה על תעלת סואץ. לא פלא שבמשך השנים המצרים הסתכלו על כל העניין כ'מזימה יהודית' לחמוס את התעלה מהמצרים.

עילה למלחמה

בשנת 1956, אחרי קרוב למאה שנה שצרפת ואנגליה שלטו על תעלת סואץ, נאצר נשיא מצרים החליט להלאים את התעלה ולהכריז עליה כרכוש מצרי שאין לאף אחד זכות עליה וכתוצאה מכך הוא אסר על ספינות ישראליות לעבור שם.

זה הביא לכך שצרפת ואנגליה עשו 'קנוניה' עם ישראל. כאן חברו יחדיו האינטרסים של ישראל צרפת ואנגליה. הם סיכמו כי ישראל תתקוף את מצרים על כך שהם לא מרשים להם לעבור במקום, והצרפתים והאנגלים יתערבו גם הם במלחמה, ובהמשך הם יהיו המעצמות שבאים לעשות שלום ולהפריד בין הניצים ו'יכריחו' את ישראל ואת המצרים לסגת מהתעלה כדי שהם, הצרפתים והאנגלים ישתלטו עליה בחזרה.

לפועל המהלך לא צלח כי אמריקה התערבה והכריחה את כל שלשת המדינות לסגת מהתעלה ולהשאיר את זה בידי מצרים ומאז ישראל נלחמה עם מצרים על זכות השיט בתעלת סואץ. בסופו של דבר הזכות הזאת ניתנה לה רק בשנת 1979.

מה שמעניין הוא שכל המהומה האחרונה מסביב תעלת סואץ התחוללה בחג הפסח, כשיהודים

חוגגים את יציאת מצרים, ובמיוחד היום, שביעי של פסח שאנו קוראים בתורה את מה שקרה היום לפני 3333 שנים. שנים רבות לפני שחלמו על תעלת סואץ. עם ישראל זכה באותו מקום ממש לנס "קריעת ים סוף".

רפואה מונעת

את הסיפור של קריעת ים-סוף כולם פחות או יותר מכירים. מה שאני רוצה להביא לתשומת לבכם זה שממש בסוף הקריאה של היום, התורה מספרת שאחרי קריעת ים-סוף עם ישראל הלכו במדבר שלשה ימים ולא מצאו מים. ואז הם הגיעו למקום שנקרא 'מרה', "ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם". הם התלוננו למשה "ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים".

מה שמעניין הוא שממש באמצע תעלת סואץ יש מקום שנקרא "האגמים המרים", אף-על-פי שאותם אגמים נוצרו כתוצאה מכריית תעלת סואץ, אבל 'מרה' בוודאי היה באותו אזור כי זהו המקום שעם ישראל נדד בדרכו ממצרים לארץ המובטחת.

אחרי שבני ישראל שתו מהמים שהפכו למתוקים הקב"ה נתן להם כמה מצוות כהכנה למתן-תורה. שם במרה הם קיבלו את מצות שבת, דינים וכיבוד אב ואם (סנהדרין נו, ב).

עוד לפני מעמד הר סיני הם כבר שמעו על אותם המצות, ואז הקב"ה הבטיח להם הבטחה נפלאה "אם שמוע תשמעו לקול ה' אלוקיך כל המחלה אשר שמתני במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך".

אומר הרבי: "שרפואה זו אינה באופן שלכתחילה יש חולי ואחר-כך באה הרפואה "רופא חולים", אלא כמפורש בפסוק זה עצמו "כל המחלה גו' לא אשים עליך (מלכתחילה, וטעם הדבר) כי אני ה' רופאך" היינו הרפואה ד"אני ה'" היא באופן ש"לא אשים עליך" מלכתחילה" (תו"מ תשד"מ ח"ג ע' 1589)

אם-כן, הקב"ה המציא כאן את המושג של רפואה מונעת וכמו שרש"י אומר: "כרופא הזה האומר לאדם אל תאכל דברים שמחזירים אותך לידי חולי" (בשלח טו, כו). כך הקב"ה אומר לאדם לקיים תורה ומצוות כדי שלא יגיע לידי חולי לא גשמי ולא רוחני.

כשאדם מתרגל להתגבר על יצרו ולעשות את רצונו של הקב"ה הרי כשהרופא אומר לו להפסיק לעשן או לא לאכול דברים מתוקים או חלילה לעשות התעמלות, הרי בזכות זה שהוא התרגל לכוף את יצרו בדברי תורה, קל לו יותר לקיים את הוראות הרופא ואז הקב"ה עוזר לו באופן ש"לא אשים עליך כי אני ה' רופאך".